

AD 637/2018

SLUTRAPPORT TILL REGERINGSKANSLIET

Klassificeringsid: 1.2.1

Uppdraget att utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar m.m. för alla företagsformer

Slutrapport 31 mars 2021
N2018/02033/FF

N2018/02033/FF

Datum: 2021-03-26

Innehåll

1	Förkortningar och begrepp	1
2	Sammanfattning.....	3
3	Genomförande av uppdraget.....	5
	3.1 Processer och tjänster för digital ingivning	5
	3.1.1 Samordnad support	6
	3.1.2 Processer och tjänster för utbyte av finansiell information	6
	3.2 Utveckling av taxonomier	7
	3.2.1 Samordning och förvaltning av taxonomier	7
	3.2.2 Slutsats genomförande	9
4	Obligatorisk ingivning av digitala årsredovisningar.....	9
5	Samhällsnytta.....	11
6	Omvärld.....	12
	6.1 Digital ingivning i andra EU-länder	13
7	Förslag och rekommendation.....	14
8	Fortsättningen	15
	8.1 Standard Business Reporting i Sverige	15
9	Bilagor	16

1 Förkortningar och begrepp

Förkortning/Begrepp	Betydelse
AI	Artificiell intelligens
API	Application Programming Interface
DIGG	Myndigheten för digital förvaltning
DIÅR	Digital ingivning av årsredovisning
DSM	Digital Single Market
Domänansvar	I detta sammanhang, en roll som ger en myndighet samordningsansvar för hantering av grunddata inom en grunddatadomän
ESAP	European Single Access Point
ESEF	European Single Electronic Format
FAR	Branschorganisation inom redovisning, revision och rådgivning
FEK	Företagens Ekonomi
Grunddata	Uppgifter, inom offentlig förvaltning, som flera aktörer har behov av och som är viktiga i samhället
Grunddatadomän	Område för grunddata som pekas ut i förordning om samordnad hantering av grunddata
IFRS	International Financial Reporting Standards
INK2	Inkomstdeklaration 2
iXBRL	Inline eXtensible Business Reporting Language
K1	Kategori 1. Förenklade årsbokslut för enskilda näringsidkare och ideella föreningar
K2	Kategori 2. Årsbokslut och årsredovisning i mindre företag
K3	Kategori 3. Årsbokslut, årsredovisning och koncernredovisning
K4	Kategori 4. Kategorierna avser börsnoterade företag som delvis rapporterar enligt internationella regelverk som t.ex. International Financial Reporting Standards (IFRS)
K-regelverken	Ett K-regelverk innehåller regler om hur en årsredovisning eller ett årsbokslut ska utformas och hur tillgångar, skulder, intäkter och kostnader ska värderas. I K3 finns även regler om koncernredovisning
NSG	Nordic Smart Government
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
PDF	Portable Document Format
SBR	Standard Business Reporting
SCB	Statistiska Centralbyrån
SDG	Single Digital Gateway
Taxonomi	Begreppsmodell. I detta sammanhang innehåller en taxonomi i XBRL-format klassificeringar och definitioner

	av alla begrepp samt dom uppställningsformer som tillämpas vid rapportering
XBRL	eXtensible Business Reporting Language

2 Sammanfattning

Detta dokument är Bolagsverkets slutrapport utifrån regeringens uppdrag att utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar till att omfatta alla företagsformer (N2018/02033/FF). I uppdraget ingår att ta fram förslag på hur och när ett obligatorium kan införas. Arbetet har genomförts i samverkan med de aktörer som uppdraget nämner samt med övriga berörda aktörer som verkar i, eller påverkas av den finansiella rapporteringskedjan. Här kan nämnas samverkan med relevanta programvaruleverantörer och informationsbrukare.

Arbete och resultat från genomfört uppdrag kan delas in i två huvudområden.

- Utveckling av tjänsten för digital ingivning. Tjänsten har under uppdraget kompletterats med nya funktioner¹, bland annat funktioner för validering av årsredovisningens kvalitet innan ingivning. Vidare öppnades mottagningstjänsten för digital ingivning av koncernredovisningar upprättade enligt K3-regelverket den 6 februari 2021.
- Utveckling av begreppsmodeller (taxonomier). Taxonomierna för årsredovisningar upprättade enligt K2 samt års- och koncernredovisningar upprättade enligt K3 är definierade och hålls uppdaterade inom samverkansarbetet. SCB har i anslutning till samarbetet återanvänt och utökat begreppsmodellerna för att definiera rapporterna för sin företagsekonomiska statistikrapportering. Skatteverket har beslutat att starta motsvarande arbete för utvecklingen av inkomstdeklaration 2 (INK 2). Arbetet med taxonomierna för kategorin K4 pågår och kommer att fortsätta efter att uppdraget formellt slutförts. När det gäller andra företagsformer som exempelvis ekonomiska föreningar är de under vissa förutsättningar skyldiga att lämna in årsredovisning till Bolagsverket. Trots att de då omfattas av uppdraget har Bolagsverket prioriterat arbetet med att färdigställa taxonomierna för den ur rapporteringssynpunkt mest frekventa företagsformen aktiebolag. Efter slutfört uppdrag är det önskvärt att den effektiva samverkan som lett fram till de goda resultaten bibehålls och förstärks genom att Bolagsverket ges ett uppdrag att etablera Standard Business Reporting (SBR) i Sverige enligt de rekommendationer som ges i Bilaga 3 – SBR. Här föreslår Bolagsverket att informationsutbyte av finansiell information inom SBR sker inom ramen för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte, samt att hantering av finansiell information enligt SBR sker enligt ramverket för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen.

Bolagsverket lämnade den 19 januari 2021 in en hemställan² till regeringen om obligatorisk digital ingivning av årsredovisningar för vissa aktiebolag. Där framgår att Bolagsverket anser att det bör vara möjligt att införa ett obligatorium för digitalt inlämnande av årsredovisningar med ett ikraftträdande 1 juli 2021 och tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2021.

Under uppdragets genomförande har Bolagsverket sett att den digitala utvecklingen gått framåt på ett sådant sätt att det numera finns stora behov av fri tillgång till en komplett och

¹ Ytterligare funktioner i tjänsten beskrivs i tidigare delrapporter för detta uppdrag samt i tidigare regeringsuppdrag N2016/04957/SUN.

² Hemställan om att göra digital ingivning av årsredovisning obligatorisk för aktiebolag. Bilaga 2 till denna rapport.

obruten kedja av företagsinformation där den finansiella informationen är en viktig länk. Här är den ökade användningen av ny teknik företrädesvis artificiell intelligens (AI) för samhällsviktig dataanalys det område där de tydligaste behoven finns. Detta innebär att den företagsinformation som tillgängliggörs ska vara aktuell, komplett och strukturerad samt flöda i obrutna digitala kedjor från producent till konsument. Ovan understryks av europeiska och nationella regleringar som till exempel EU:s öppna data-direktiv³ och den svenska anpassningen via den nya öppna data-lagen⁴.

Enligt uppdraget ska Bolagsverket även lämna förslag på fortsatt arbete, samordning och förvaltning av begreppsstandarder, processer och tjänster för inlämnande och informationsutbyte av finansiell information mellan myndigheter och näringsliv. Det görs dels i denna slutrapport, dels i bilaga 3 SBR - Standard Business Reporting. Där redogörs för hur förvaltningen av de begrepp som berör finansiell information kan koordineras med resultaten från DIGG:s regeringsuppdrag avseende gemensam digital infrastruktur för informationsutbyte och nationellt ramverk för grunddata samt för hur SBR-arbetet indirekt medför att företagens administrativa börda minskar till följd av ökad digitalisering i inrapportering av finansiell information. Här beskrivs även hur den svenska statsförvaltningen ges större möjligheter till ett effektivare utbyte av finansiell information mellan myndigheter vilket möjliggör automatiserad ärendehandläggning till gagn för både företag och myndigheter.

Bolagsverket har enligt uppdraget:

- Utvecklat taxonomier och ingivningstjänsten för digital ingivning av årsredovisningar upprättade enligt regelverken K2 samt års- och koncernredovisningar upprättade enligt K3-regelverket.
- Inlett arbetet med kategorin K4. Detta kommer att fortsätta efter slutrapportering.
- Samverkat med statistikmyndigheten SCB och andra berörda myndigheter och därmed möjliggjort införandet av XBRL-baserade rapporter för företagsekonomisk statistikrapportering.
- Tagit fram ett förslag om hur och när ett obligatorium kan införas och vad konsekvenserna av förslaget blir för de som berörs. Detaljer i förslaget framgår av den hemställan som lämnades in till regeringen 19 januari 2021.
- Redovisat beräkningar av företagens besparingar och påverkan på regeringens mål inom förenklingsarbetet genom digital ingivning av årsredovisningar. Redovisningen omfattar även uppskattningar av samhällsekonomisk nytta samt samordningsvinster för myndigheter och företag när den finansiella informationen återanvänds. Detta gjordes i tidigare delrapporteringar 28 februari 2019 och 28 februari 2020.
- I denna slutrapport, samt i bilaga 3 SBR - Standard Business Reporting, lämnat förslag på fortsatt arbete, samordning och förvaltning av begreppsstandarder, processer och tjänster för inlämnande och informationsutbyte av finansiell information mellan myndigheter och näringsliv.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn

⁴ Innovation genom information SOU 2020:55

Bolagsverket önskar att regeringen:

- Fattar beslut om ett obligatorium för digital ingivning av årsredovisning med utgångspunkt i den hemställan som tidigare lämnats till uppdragsgivaren.
- Fattar beslut om att ge Bolagsverket i uppdrag att etablera Standard Business Reporting (SBR) i Sverige enligt de rekommendationer som ges i Bilaga 3 – SBR.

3 Genomförande av uppdraget

Den 21 mars 2018 gav regeringen Bolagsverket i uppdrag att utveckla tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar till att omfatta alla företagsformer som enligt gällande lagstiftning ska upprätta en årsredovisning och offentliggöra den genom att skicka den till Bolagsverket (N2018/02033/FF). I uppdraget ingår också att fortsatt uppdatera och utveckla de taxonomier som behövs för uppdragets genomförande. Uppdraget bygger vidare på det tidigare uppdrag som Bolagsverket har haft att införa en tjänst för digital ingivning av årsredovisningar (N2016/04957/SUN). Bägge uppdragen lyfter fram att det långsiktiga målet ska vara att digital ingivning av årsredovisningar ska vara obligatoriskt. I det aktuella uppdraget ingår att ta fram förslag på hur och när ett obligatorium kan införas.

Uppdraget har genomförts i samverkan eller i dialog med ett flertal myndigheter, bland annat med de i uppdraget utpekade myndigheterna Bokföringsnämnden, Skatteverket, Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån. Uppdraget har genomförts under projektnamnet Digital ingivning av årsredovisning (DIÅR). Förutom det goda samarbetet med myndigheterna som omfattas av uppdraget vill Bolagsverket betona vikten av samarbetet med övriga berörda myndigheter och programproducenter. Detta har skapat ett gott och effektivt samverkansklimate som starkt bidragit till projektets måluppfyllelse.

Som beskrivits i tidigare delrapporter har Bolagsverket genomfört och slutfört ett flertal aktiviteter utifrån uppdraget. Inledningsvis levererades beräkningar av de samhällsnyttor som kommer att uppstå vid återanvändning av den finansiella informationen⁵. Huvuddelen av de aktiviteter som genomförts kan sorteras in under uppdragets två övergripande områden.

- Vidareutveckling av tjänsten för digital ingivning
- Utveckling av begreppsmodeller (taxonomier)

Utöver detta vill Bolagsverket även lyfta fram betydelsen av det omfattande arbete projektet lagt ner på kommunikations- och marknadsföringsaktiviteter samt det arbete med hemställan om obligatorium som beskrivs i kapitel 4 ”Obligatorisk ingivning av digitala årsredovisningar”.

3.1 Processer och tjänster för digital ingivning

Den 26 mars 2018 lanserade Bolagsverket, enligt uppdraget (N2016/04957/SUN), tjänsten för digital ingivning av årsredovisningar i iXBRL⁶-format. För att kunna använda Bolagsverkets ingivningstjänst krävs att företagen använder en programvara eller en tjänst som stödjer digital ingivning till Bolagsverket. För närvarande har nio programvaruleverantörer anslutit sig till tjänsten och ytterligare tio leverantörer har slutit avtal med Bolagsverket i syfte att erbjuda sina kunder stöd för digital ingivning. Under 2020

⁵ Samhällsekonomiska nyttor och samordningsvinster av digital ingivning av årsredovisning m.m. för alla företagsformer. Bilaga till Bolagsverkets regeringsrapport den 28 februari 2020, N2018/02033/FF

⁶ Inline eXtensible Business Reporting Language.

användes tjänsten för ca 17 procent av det totala antalet ingivna årsredovisningar. Antalet ingivna årsredovisningar passerade 100 000 i december 2020. Andelen stiger och i februari 2021 användes tjänsten för ca 30 procent av ingivna årsredovisningar. Men för att nå en komplett digital ingivning inom överskådlig tid krävs att ett obligatorium är på plats eller att det finns en beslutad tidplan för införande av ett obligatorium.

Tjänsten öppnades för digital ingivning av årsredovisningar upprättade enligt regelverket K2 i mars 2018. Sedan dess har tjänsten vidareutvecklats utifrån identifierade kundbehov. Bland annat har nya funktioner för validering av årsredovisningens kvalitet innan ingivning införts. Dessa kan användas i det serviceläge som erbjuds i affärssystemen. Funktionerna skapar möjligheter till en snabbare återanvändning av aktuella data då Bolagsverket i de flesta fall inte behöver begära kompletteringar för de ingivna årsredovisningarna. Vidare kan funktionerna även bidra till ökad registerkvalitet då de erbjuder företagen möjligheter att upptäcka inaktuella registeruppgifter i sin övriga företagsinformation. Mottagningstjänsten öppnades för digital ingivning av årsredovisningar för aktiebolag som följer K3-regelverket 9 februari 2019. Från och med 6 februari 2021 kan Bolagsverket ta emot koncernredovisningar upprättade enligt regelverket K3 koncern. Tjänsten kan nu även hantera ingivning från aktiebolag i likvidation.

Under första halvåret 2021 planerar SCB att öppna en tjänst för mottagning av företagsekonomisk statistikrapportering i XBRL-format där begrepp delas och återanvänds mellan årsredovisningar och statistikrapportering.

3.1.1 Samordnad support

Tjänsten för digital ingivning bygger på digitala gränssnitt för systemintegration (API⁷:er) som är tillgängliga för programproducenterna. Vid ökad användning är det viktigt att nuvarande och framtida programproducenter ges fortsatt bra support för användning och systemintegration. Detta behov sammanfaller med de supportbehov som förväntas uppstå i samband med införandet av den nya öppna datalagen och de API:er som antagligen kommer att tillgängliggöras via DIGG:s öppna data-portal - dataportal.se. Här finns även ett beroende mot det API för nyregistrering av aktiebolag som kommer att tillgängliggöras via företagarpportalen verksamt.se under andra halvåret 2021.

Sammantaget innebär detta att behoven av support för användning av API:er och strukturerat data kommer att öka betydligt. Bolagsverket har därför redan nu påbörjat planeringen av en större omställning inom kundtjänst och support så att dessa funktioner motsvarar behoven från programvaruproducenter och övriga intressenter.

3.1.2 Processer och tjänster för utbyte av finansiell information

I tidigare ansatser till att effektivisera informationsförmedling av finansiell information har det varit upp till medverkande parter att visa på nyttan av ett digitalt informationsutbyte för att skapa samverkan inom området. Så är inte enbart fallet nu. Det finns ett antal starkt påverkande faktorer som pekar ut färdriktningen. Den finansiella information som hanteras i detta sammanhang är en beståndsdel av den totala mängden företagsinformation och ska därför vara strukturerad, digital, komplett och kunna göras tillgänglig digitalt både nationellt och över landsgränser. Då delar av den finansiella informationen, med företagens medgivande, på sikt kan komma att hämtas där den uppstår är det viktigt att vi nu lägger grunden till gemensamma begrepp och god samverkan mellan privat och offentlig sektor.

⁷ Application Programming Interface

Ur ett nationellt perspektiv ser vi ett tydligt beroende till DIGG:s uppdrag att etablera dels ett nationellt ramverk för grunddata⁸, dels ett säkert, effektivt och digitalt informationsutbyte inom offentlig sektor⁹. Här samverkar DIÅR-projektet med DIGG via deluppdraget SBR. Målsättningen med samarbetet är att samordna strukturerna för utbyte av digitaliserad finansiell information med DIGG:s regeringsuppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte.

Sett ur ett EU-perspektiv finns det många beroenden mot projektets genomförande. Ett flertal av dessa beroenden är också styrande då det i många fall handlar om förordningar och direktiv som måste följas. Denna påverkan beskrivs mer i detalj under kapitel 6 Omvärld.

3.2 Utveckling av taxonomier

Bolagsverket har i detta regeringsuppdrag liksom i tidigare uppdrag arbetat med den övergripande målsättningen att utveckla tjänster för digital ingivning av årsredovisningar. Även om regeringsuppdraget syftar på en slutlig leverans av en komplett tjänst för digital ingivning förutsätter detta att begreppsstandarder (taxonomier) är väl fungerade och att de underhålls kontinuerligt. Det gemensamma arbetet med taxonomierna är komplicerat genom att det kontinuerligt behöver ta hänsyn till utvecklingen av god redovisningssed, uppdateringar av standarder som iXBRL och XBRL¹⁰ samt ny lagstiftning och normgivning. Ett fortsatt effektivt myndighetsgemensamt taxonomiarbete kommer därför att vara en absolut förutsättning för vidareutveckling och förvaltning av den tekniska tjänsten. När det gäller det legala området kan vi konstatera att den fortsatta tekniska och semantiska utvecklingen av infrastrukturen för utbyte av finansiell information är beroende av en ökad legal harmonisering. Exempelvis är det viktigt att kommande regleringar är teknikneutrala.

3.2.1 Samordning och förvaltning av taxonomier

Bolagsverket har under uppdraget samverkat med bland andra Bokföringsnämnden, SCB, Finansinspektionen, Skatteverket, FAR och Rådet för finansiell rapportering för att definiera och utveckla de taxonomier som krävs för att digital ingivning av års- och koncernredovisning ska fungera.

Samtliga företag i Sverige berörs av de regelverk som Bokföringsnämnden ansvarar för. Regelverken återspeglar vad som är god redovisningssed och en tillämpning av regelverken leder till att de års- och koncernredovisningar som lämnas till Bolagsverket har ett ändamålsenligt innehåll. Taxonomierna grundar sig därför på Bokföringsnämndens allmänna råd som är uppdelade i fyra kategorier av regelverk.

- K1 - Förenklade årsbokslut för Enskilda näringsidkare och ideella föreningar
- K2 - Årsbokslut och årsredovisning i mindre företag
- K3 - Årsbokslut, årsredovisning och koncernredovisning
- K4 - Regelverken avser börsnoterade företag som delvis lyder under internationella regelverk som t.ex. International Financial Reporting Standards (IFRS) och rapporteringsformatet European Single Electronic Format (ESEF).

⁸ Uppdrag att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen (I2019/03307/DF, I2019/01361/DF (delvis), I2019/01412/DF, I2019/01447/DF)

⁹ Uppdrag att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte (I2019/03306/DF, I2019/01036/DF (delvis), I2019/01361/DF (delvis), I2019/02220/DF)

¹⁰ eXtensible Business Reporting Language

Förutom taxonomier för årsredovisningar upprättade enligt K2-regelverket och års- och koncernredovisningar upprättade enligt K3-regelverket finns definierade taxonomier för företagsekonomisk statistikrapportering. Det pågår arbete med att definiera taxonomier för inkomstdeklaration för aktiebolag.

K2- och K3-taxonomierna är definierade för aktiebolag och hålls uppdaterade inom samverkansarbetet. Dessa kategorier står för den största delen av det bestånd av företag som är skyldiga att lämna in årsredovisning.

SCB har i anslutning till arbetet inom regeringsuppdraget återanvänt och utökat begreppsmodellerna samt tagit fram taxonomier för månads- och kvartalsvis företagsekonomisk statistikrapportering. SCB planerar även att definiera en taxonomi för årlig företagsekonomisk statistikrapportering. Skatteverket har beslutat att starta motsvarande arbete för utvecklingen av inkomstdeklaration 2 (INK 2).

Det har inte varit möjligt att uppfylla uppdraget genom att färdigställa utvecklingen av taxonomier och ingivningsfunktioner för de aktiebolag som rapporterar enligt kategorin K4. Detta främst på grund av prioriteringar och tillgång till nödvändiga resurser hos de samverkande myndigheterna. K4-regelverken påverkas också starkt av det europeiska rapporteringsformatet European Single Electronic Format (ESEF¹¹) som ännu inte är komplett i alla delar. En viktig del av detta arbete är den gapanalys mellan K4 och ESEF som görs av Bokföringsnämnden i samarbete med Finansinspektionen. Arbetet med K4-regelverken pågår och kommer att fortsätta efter uppdragets formella slutrapportering, om inte annat beslutas. Här önskar Bolagsverket att regeringen initierar ett uppdrag där detta arbete samordnas med det arbete som inletts inom SBR.

När det gäller andra företagsformer som exempelvis ekonomiska föreningar och handelsbolag så är de under vissa förutsättningar skyldiga att lämna in årsredovisning till Bolagsverket. Trots att de då omfattas av uppdraget har Bolagsverket prioriterat arbetet med att färdigställa taxonomierna för den ur rapporteringssynpunkt mest frekventa företagsformen aktiebolag.

De mindre företag som endast behöver upprätta årsbokslut eller förenklade årsbokslut omfattas, enligt Bolagsverkets tolkning, inte av uppdraget då de inte är skyldiga att lämna in årsredovisning. Oavsett detta är det viktigt för andra offentliga aktörer att dessa företag kan rapportera enligt en förutbestämd standard. När taxonomier finns definierade för samtliga företagsformer möjliggör detta effektivare processer hos till exempel redovisningskonsulter när de kan använda samma digitala process oavsett företagsform. Det är därför viktigt att taxonomiarbetet fortsätter.

Efter slutfört uppdrag är det önskvärt att den effektiva samverkan som lett fram till de goda resultaten bibehålls och förstärks genom att Bolagsverket ges ett samordnande ansvar för fortsatt förvaltning och utveckling av de taxonomier för inrapportering av finansiell information som tagits fram inom projektet, på det sätt som beskrivs i bilaga 3 SBR - Standard Business Reporting. Etableringen av SBR och genomförandet av de förslag som ges här bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

För att möjliggöra förslaget krävs att nuvarande förvaltningsprocess, som bygger på frivilliga åtaganden från de myndigheter som deltar i uppdraget, fortsätter till dess att ett

¹¹ [European Single Electronic Format \(europa.eu\)](http://europa.eu)

uppdrag om att etablera SBR är beslutat. De medverkande myndigheterna inom SBR har därför tillsammans träffat en frivillig överenskommelse om samverkan för vidmakthållande och fortsatt förvaltning av existerande taxonomier till dess en ny form för samverkan fastställts.

Den långsiktiga hanteringen och förvaltningen av gemensamma taxonomier föreslås koordineras av Bolagsverket inom ramen för företagsdomänen.

3.2.2 Slutsats genomförande

Observera att allt ovan ges helt olika förutsättningar beroende på om digital ingivning är obligatorisk eller om den bygger på frivillighet. Bolagsverkets uppfattning är att ett obligatorium är det enda alternativet för att nå optimal effekt vid både ingivning och användning av data från företagens årsredovisningar.

4 Obligatorisk ingivning av digitala årsredovisningar

Den 19 januari 2021 lämnade Bolagsverket in en hemställan till regeringen om obligatorisk digital ingivning av årsredovisningar för vissa aktiebolag. Hemställan bygger dels på det långsiktiga målet om ett obligatorium enligt uppdraget, dels på de behov som finns och de krav som ställs om fri tillgång till samhällsviktigt data för offentliga och privata aktörer inom Sverige och EU. I hemställan redogörs även för hur undantag, under en övergångsperiod, ska fungera och regleras för de företag som inte rapporterar enligt regelverken K2 och K3. I hemställan framgår att Bolagsverket anser att ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2021 och gälla för räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2021.

För aktiebolag som upprättar års- och koncernredovisning enligt K4 har ett arbete påbörjats. Arbetet inleds med en analys som genomförs av Bokföringsnämnden och Finansinspektionen. Taxonomier avseende K4 förväntas kunna tas i bruk under 2022. Ett obligatorium för dessa aktiebolag bör därför kunna införas efter 2022.

Bolagsverket ser också en fördel av att i framtiden kunna ta in digitalt ingivna årsredovisningar som elektroniska original istället för som idag som avskrifter av årsredovisningen. Detta bland annat för att kunna garantera äkthet vid förmedling av finansiell information. Bolagsverket arbetar därför vidare med frågan.

En given följd av obligatorisk ingivning är att företagen behöver använda en programvara eller tjänst som stödjer digital ingivning till Bolagsverket. För de företag som idag inte har ett sådant stöd kommer ett obligatorium att innebära en mindre kostnad för att skaffa ett sådant program eller anlita en sådan tjänst. Bolagsverkets uppfattning är att de konsekvenser som detta medför för företagen kommer att vara övervägande positiva då det sammantaget ger minskad administration för dessa företag. Som helhet bidrar också en komplett digital ingivning till ökad nytta för näringslivet när den kvalitetssäkrade finansiella informationen blir tillgänglig som underlag för effektiva informationsuttag och dataanalys.

Skälen till att Bolagsverket förespråkar ett snabbt införande av ett obligatorium är bland annat dessa.

- Även om inte kategorin K4 har en komplett definierad taxonomimodell så är ett gradvis införande av ett obligatorium den enda vägen till att göra finansiell information tillgänglig för avancerad analys med stöd av ny teknik företrädesvis AI. Ett underlag baserat på att endast en viss del av företagen per kategori gett in sin årsredovisning i digitalt format är inget representativt analysunderlag. Ett komplett

underlag per kategori ger däremot ett avgränsat och fastställt underlag som kan användas för nyttskapande dataanalys.

- I detta och tidigare uppdrag med syfte att öka den digitala ingivningen har Bolagsverket haft ett samordnande uppdrag där genomförandet byggt på frivillighet från samverkande parter. Vår erfarenhet är att detta arbetssätt inte kommer att leda till en fullständig digital ingivning av företagens årsredovisningar. Bolagsverkets målsättning att snabbt nå ett komplett digitalt ingivande förutsätter därför att ett obligatorium är på plats eller att det finns en beslutad tidplan för införande av ett obligatorium.
- Med ett obligatorium som fast grund för vidare utveckling får Bolagsverket och samverkande aktörer en gemensam bas i form av regelverk och infrastruktur. Detta kommer att bidra till större nytta för företag och samhälle genom att det möjliggör effektivare samordning, planering och genomförande av framtida utveckling.
- Den ökade tillgängligheten till finansiell information som följer av ett obligatorium ger oss även möjligheter att uppfylla specifika behov och krav från näringsliv och samhälle. Här ser vi att tydliga behov uppstår genom den ökade nationella och europeiska användningen av artificiell intelligens (AI) för analys av samhällsviktigt data.
- Ett obligatorium blir också ett steg för att nå de mål som finns uppsatta inom Nordic Smart Government (NSG)¹². Vid det Nordiska ministerrådets årliga ministermöte inom hållbar tillväxt med inriktning på näringspolitik den 1 september 2020 godkändes och lanserades den strategiska planen (roadmap) för NSG. Målet för NSG är att skapa en transparent och digital nordisk region där små och medelstora företag kan utbyta aktuella finansiell information på ett säkert sätt. Det gäller både datautbyte mellan företag och automatisk inrapportering till myndigheter.
- En fortsatt manuell hantering av analoga årsredovisningar leder uppenbart till att den finansiella informationen inte kommer att kunna tillgängliggöras i digitalt format. Bolagsverket står därför dåligt rustade för att uppfylla syftet med den nya öppna data-lagen som enligt plan införs i mitten av 2021.
- I dag underhåller Bolagsverket både en digital och en analog process för ingivning. Den effektivisering som sker genom att bara den digitala processen behöver underhållas, kan användas för att stärka utveckling och förvaltning av de digitala processerna och därigenom skapa ytterligare nytta för Bolagsverkets målgrupp företagare.

Bolagsverket har under uppdraget fört kontinuerlig dialog med programvaruleverantörerna och de är genomgående mycket positiva till att ett obligatorium införs som ett första steg mot regeringens långsiktiga mål att det ska vara obligatoriskt för alla företagsformer att lämna in årsredovisningen digitalt till Bolagsverket.

Som avslutning på detta kapitel vill Bolagsverket betona att ett obligatorium kommer att leda till en enklare och säkrare hantering av den finansiella informationen och därigenom bidra till en snabbare och enklare administration för företagen. Det blir en effektivare informationshantering i hela kedjan där datat blir taggat och tillgängligt så att marknaden

¹² <https://nordicsmartgovernment.org>

kan skapa nya tjänster och produkter. Detta skapar i sin tur förutsättningar för innovation och ökad tillväxt.

5 Samhällsnytta

Ett införande av obligatorium innebär i sig stor samhällsnytta då Bolagsverket ges möjligheter till snabbare och säkrare leverans av samhällsviktigt data. Detta kan direkt kopplas mot regeringens mål att förenkla för företagare och medborgare. Företagen kommer att gynnas av minskad administration och ett märkbart förenklat uppgiftslämnande. I en förlängning kan den digitala ingivningen anpassas och delvis elimineras genom att ett obligatorium skapar förutsättningar för att delar av den finansiella informationen, med företagens medgivande, kan hämtas direkt från källan enligt vissa givna parametrar.

Den stora samhällsvinsten med digitala årsredovisningar och strukturerad finansiell information i digitalt format uppstår när informationen används. Detta förutsätter redovisningsregler av god kvalitet och som är allmänt etablerade. Den grunden finns genom Bokföringsnämndens normgivning. Tillgången till en obruten kedja av kvalitetssäkrad digital företagsinformation kommer att underlätta säkra affärer både nationellt och internationellt. Näringslivet kommer att gynnas av att den finansiella informationen, i digital form, finns tillgänglig i de sammanhang där den behövs. Exempelvis kommer banker och kreditgivare att ha tillgång till aktuell och högkvalitativ finansiell information och behöver inte hämta in den direkt från företagen.

Bolagsverket anser att frånvaron av strukturerad digital finansiell företagsinformation i tillgängliggörandet av samhällsviktiga data ger ett brott i den informationskedja som krävs såväl för effektiv informationsförmedling som för AI-baserad dataanalys. Bolagsverket ser begränsningar utifrån dagens situation som bland annat försvårar Bolagsverkets och andra aktörers arbeten med att proaktivt identifiera och förhindra ekonomisk brottslighet. Dagens manuella rutiner gör det svårare att upptäcka ekonomisk brottslighet som möjliggörs genom att felaktig finansiell information redovisas i årsredovisningarna. När komplett och kvalitetssäkrad information från företagens årsredovisningar blir tillgängligt digitalt ger det ökade möjligheter till effektivare preventiva arbeten mot ekonomisk brottslighet. Ett exempel på detta är användning av AI-baserad mönsterigenkänning för analys av finansiella data.

Vidare har samverkande myndigheter under uppdraget konstaterat att det är möjligt att återanvända begrepp och definitioner i rapportering till myndigheter, men även mellan företag och inom koncerner vilket resulterar i en ännu större samhällsnytta.

Strukturerad användning av den digitala informationen kommer dessutom att ge fördelar för svenska och europeiska företagare i form av.

- Minskat uppgiftslämnande genom återanvändning av informationen inom offentlig sektor
- Enklare, snabbare och säkrare uppgiftslämnande för företagen genom kontinuitet i ingivning och kvittens.
- Kortare ledtider till följd av automatiserad ärendehantering.
- Ökad datakvalitet i form av standardisering av den finansiella informationen. Detta kan till stor del säkras genom validering och automatiska kontroller vid ingivningen.

- Ökad rörlighet för EU-företagare genom att data följer internationella normer och därmed kan förstås och användas inom EU:s Digitala Inre Marknad (DSM¹³).
- Uppfyllande av EU-kommissionens vägledande principer för gränsöverskridande digitalt informationsutbyte ”The Once Only Principle” och ”Digital by default”.
- Minskad miljöpåverkan genom att pappersanvändning och transporter minskar.

6 Omvärld

Bolagsverket har under det fleråriga arbetet med att möjliggöra digital ingivning av årsredovisning (DIÅR) observerat att de ökade möjligheter som digitaliseringen ger för allmänhet och näringsliv ställer krav på förändringar av Bolagsverkets verksamhet. Kraven påverkar hela verksamheten, men i närtid ligger fokus på Bolagsverkets förmåga att tillgängliggöra företagsinformation i en obruten kedja där den finansiella informationen i årsredovisningarna är en viktig del.

Myndighetens digitaliseringsarbete har därför ett tydligt fokus på att tillgängliggöra den befintliga digitala registerinformationen som avgiftsfritt öppet data i de kanaler och de format som näringslivet har behov av. Denna pågående förändring innebär inga större tekniska utmaningar. Att arbetet tar tid beror mer på att delar av verksamheten behöver ställas om med tanke på kompetensväxling och finansieringsmodeller. Den stora utmaningen i digitaliseringsarbetet när det gäller den finansiella informationen är att den med dagens förutsättningar inte går att publicera som öppet data med andra åtgärder än användning av möjliggörande teknik eller manuella rutiner. Detta aktualiserar återigen det omedelbara behovet av en fullständig digital ingivning av årsredovisningsdata.

Behoven och kraven som beskrivs ovan kan exemplifieras via nationella och EU-initierade aktiviteter som förutsätter fri tillgång till bland annat komplett företagsdata.

- EU:s vision och planer om ett starkare Europa när det gäller dataanalys och AI-tillämpningar. I det nya ramprogrammet 2021-2027¹⁴ är stora belopp vikta för användning av ny teknik via superdatorer och datalabb. Fri tillgång till stora mängder samhällsviktig data är en förutsättning för denna typ av innovativ dataanalys. Det går till exempel inte att förutsäga företagets ekonomiska utveckling inom vissa områden eller segment, utan tillgång till finansiellt data. Märk att detta inte är någon framtidsvision utan ett numera beprövat arbetssätt som används för samhällsplanering både nationellt och internationellt.
- EU:s öppna data-direktiv kommer enligt förslag att införas i Sverige genom en ny öppna data-lag. Direktivet och lagen pekar på det viktiga i fri tillgång till särskilt samhällsviktigt data bland annat som underlag för analys med stöd av AI. I detalj föreslås bland annat att lagen ska ge en användare av Bolagsverkets data rätt att begära ut informationen i digitalt format. Enligt förslaget träder lagen i kraft i juli 2021. Även om lagen inte kommer att vara tvingande för Bolagsverkets tillgängliggörande av årsredovisningsdata så är syftet att all registerinformation ska kunna användas som öppet data. På sikt kan vi därför förvänta oss tvingande åtgärder som gäller all registerdata. Vid tidpunkten för denna rapportens upprättande bereder EU-kommissionen resultatet av ett riktat samråd om inrättandet av en

¹³ Digital Single Market [Shaping the DSM | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/digital-single-market/en)

¹⁴ Europeiska rådets överenskommelse om EU:s långtidsbudget för 2021-2027

europaisk gemensam kontaktpunkt för finansiell och icke-finansiell information som offentliggörs av företag (European single access point - ESAP¹⁵).

- Förordningen Single Digital Gateway Regulation (SDG)¹⁶ är under införande och kommer att skapa förutsättningar för gränsöverskridande ärendehantering på distans. Förordningen reglerar bland annat att data (evidence) inom flera sektorer ska kunna utbytas digitalt för att underlätta gränsöverskridande rörlighet för medborgare och företag. Detta förutsätter fri tillgång till data från källregistren. Även om förordningen inte direkt pekar ut att finansiell information ska kunna utbytas så kan en framtida användning av gränsöverskridande digitala tjänster innebära att behov uppstår om tillgång till finansiellt data.
- Redan i dag finns regler om hållbarhetsrapportering i Årsredovisningslagen¹⁷. För vissa företag omfattas alltså hållbarhetsrapporteringen av i stort sett samma regler som årsredovisningen i övrigt. Trots det finns det brister i denna del av rapporteringen. Nuvarande manuella hantering av analoga dokument ger inte förutsättningar för uppföljning av hållbarhetsrapporteringen. Med ett underlag i form av strukturerat data blir det möjligt för Bolagsverket eller annan aktör att söka ut ”hållbarhetsdata” för analys och eventuella åtgärder.

Ovan blir än tydligare om vi beaktar att OECD¹⁸ i sin granskning av det digitala myndighetssverige pekat på brister i hur offentliga data används som underlag för komplexa analyser och datadriven innovation.

6.1 Digital ingivning i andra EU-länder

Bolagsverket har under uppdragets genomförande sökt stöd i hur ingivning av årsredovisningar hanterats i andra länder. Inför den delrapport som Bolagsverket lämnade in i februari 2020 samarbetade Bolagsverket med Ernst & Young för att beskriva ”Samhällsekonomiska nyttor och samordningsvinster av digital ingivning av årsredovisning”. Som en del av det arbetet gjordes en kartläggning där vi sammanfattningsvis kunde konstatera att ingivning, hantering och distribution, i de allra flesta länder sker digitalt. Några exempel på detta är.

- Estland. Digital inlämning är obligatorisk sedan 2010 för alla företagsformer som är skyldiga att enligt lag lämna in årsredovisning. Estlands registreringsmyndighet tillhandahåller en tjänst för att ge in årsredovisningar. I tjänsten kan användaren sammanställa sin årsredovisning, lägga till nödvändig information om sin verksamhet, signera och skicka in den för registrering. Det finns även en möjlighet att ge in årsredovisningen på papper eller som PDF-fil via notarius publicus. Färre än 0,5 procent av företagen använde den möjligheten 2018.
- Nederländerna. Här är det obligatoriskt för kommersiella företag att lämna in årsredovisningen digitalt. Det finns en särskild elektronisk inlämningstjänst för att lämna in årsredovisningar samtidigt som det också finns möjlighet att lämna in årsredovisningen i iXBRL-format via ett antal affärssystem.

¹⁵ [Targeted consultation on the establishment of a European single access point \(ESAP\) for financial and non-financial information publicly disclosed by companies | Europeiska kommissionen \(europa.eu\)](#)

¹⁶ Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2018/1724 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster.

¹⁷ Årsredovisningslagen (1995:1554)

¹⁸ OECD rapport. [digital-government-review-of-sweden-2018.pdf \(oecd.org\)](#)

- Belgien. Det är obligatoriskt för huvuddelen av företagen att lämna in årsredovisningen digitalt. Som stöd för ingivandet finns tjänster on-line både för upprättande och inlämning. Det finns också alternativa kommersiella applikationer med samma funktioner. Undantag från obligatoriet finns för vissa företag som då kan lämna in på papper. Dessa utgör dock endast 0,2 % av alla årsredovisningar som ges in.
- Norge. Digital ingivning via den statliga portalen altinn.no har varit möjlig sedan 2003. I syfte att öka andelen digitalt ingivna årsredovisningar infördes 2006 ett incitament som gav företagen en månads extra frist för ingivning. Andelen digitalt ingivna årsredovisningar var vid årsskiftet 2006/2007 runt 50 procent. Efter att ett obligatorium med möjlighet till undantag infördes 2015 är nu den digitala andelen 99,9 procent. I Norge är det möjligt att ge in årsredovisningen digitalt dels genom ett schema tillgängligt via altinn.no, dels via ett antal affärssystem. Det senare står för 90 procent av de ingivna årsredovisningarna.
- Danmark. Även här är det sedan länge obligatoriskt att ge in årsredovisningen digitalt. Detta kan göras via affärssystemen alternativt via ett schema tillgängligt på den danska företagsportalen virk.dk.

Konsekvensen av skillnaderna jämfört med våra grannländer är inte enbart att det försvårar informationsutbytet genom att det i många fall har manuella och tidskrävande inslag, eller att Sverige i internationella jämförelser konstaterats ligga efter i viss digital utveckling. Vi kan även vänta oss att EU-kommissionen, i sin strävan att bygga upp den europeiska digitala inre marknaden, vidtar reglerande åtgärder som kan innebära krav på obligatoriskt utbyte mellan offentliga myndigheter gällande data från företagens årsredovisningar.

Bolagsverket anser att tillgängliggörande av sådant samhällsviktigt data som företagens årsredovisningar skulle föra Sverige närmare visionen att vara världs bäst på att nyttja digitaliseringens möjligheter.

7 Förslag och rekommendation

Bolagsverket föreslår att regeringen skyndsamt fattar beslut om ett obligatorium med utgångspunkt i den hemställan som lämnades till uppdragsgivaren den 19 januari 2021. I hemställan framgår att Bolagsverket anser att ändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2021 och gälla för räkenskapsår som inleds närmast efter den 30 juni 2021.

Bolagsverket föreslår även att regeringen i närtid fattar beslut om att ge Bolagsverket i uppdrag att etablera Standard Business Reporting (SBR) i Sverige enligt de rekommendationer som ges i Bilaga 3 – SBR. Här föreslår Bolagsverket att informationsutbyte av finansiell information inom SBR sker inom ramen för den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen för informationsutbyte, samt att hantering av finansiell information enligt SBR sker enligt ramverket för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen. Vi föreslår även att Bokföringsnämnden ges ansvar och resurser att tillsammans med Bolagsverket samverka för att vidmakthålla och utveckla taxonomierna för de informationsmängder som härrör ur de krav som ställs på företagen att följa god sed inom bokföringslagen och årsredovisningslagen. Likaså förordas att Finansinspektionen, SCB och Skatteverket ges ansvar att tillsammans med Bolagsverket och Bokföringsnämnden samverka för att vidmakthålla och utveckla taxonomierna inom ramen för Svenskt taxonomiramverk.

Bolagsverket och de samverkande myndigheterna rekommenderar även att FAR och Rådet för finansiell rapportering bjuds in till samverkan för att vidmakthålla och utveckla taxonomier inom ramen för Svenskt taxonomiramverk och IFRS¹⁹. Här ser Bolagsverket att Finansinspektionen har en särställning avseende förståelsen för EU-taxonomierna inom statsförvaltningen. Etableringen av SBR och genomförandet av de förslag som ges här bör ske inom ramen för företagsdomänen och Bolagsverkets koordinerande ansvar.

Vidare önskar Bolagsverket att ansvaret även knyts till ett främjande av en generell återanvändning av de definitioner som är framtagna inom taxonomiarbetet. Återanvändningen syftar då både på offentligt och privat informationsutbyte.

8 Fortsättningen

Bolagsverket följer noga den genomgripande digitalisering som samhället och därmed även offentlig sektor genomgår. Begreppet ”Ekosystem” används ofta för att beskriva målsättningen med digitaliseringen. Vi ser våra främsta kanaler som t.ex. verksamt.se och de kanaler som utvecklas inom SBR-samarbetet samt de som kommer att uppstå i och med Nordic Smart Government (NSG) som delar i ett ekosystem där även affärssystemen ingår. De data som uppstår i delar av ekosystemet ska kunna utbytas på ett säkert och tillitsbaserat sätt mellan ekosystemets aktörer (myndigheter, företag och privatpersoner).

För att Bolagsverket ska kunna bidra med att ge ett komplett utbud av digital företagsinformation krävs att även den finansiella informationen från företagens årsredovisningar görs digitalt tillgänglig via ekosystemen.

8.1 Standard Business Reporting i Sverige

Standard Business Reporting (SBR) är en metodik för digitalt utbyte av strukturerad verksamhetsinformation baserad på finansiell information. SBR kommer att ge verksamhetsnytta bland annat i form av ökat tillgänglighet till företagsdata. Nyttan uppstår genom att den finansiella informationen som utbyts är digital och bygger på öppna standarder. Inom ramen för uppdraget har vi utforskat möjligheten att förenkla och öka utbytet av finansiell information avseende årsredovisningsinformation som lämnas till Bolagsverket och Finansinspektionen, statistisk finansiell information som lämnas till SCB och finansiell information som lämnas till Skatteverket.

För att möjliggöra och öka utbytet av finansiell information lämnar uppdragsmyndigheterna rekommendationer för fortsatt arbete och utveckling. Bolagsverket tillsammans med samverkande myndigheter rekommenderar att de finansiella informationsmängderna inom SBR blir en del av de informationsmängder som utbyts inom ramen för den förvaltningsgemensamma digitala infrastruktur för informationsutbyte som är under framtagande inom DIGG:s regeringsuppdrag avseende gemensam digital infrastruktur för informationsutbyte. Det är en av orsakerna till varför Bolagsverket rekommenderas av DIGG att ta ansvar för grunddatadomänen företag. De samverkande myndigheterna ställer sig bakom förslaget. Förslaget ger vid realisering tillgång till den förvaltningsgemensamma digitala infrastruktur som skapar förutsättningar för ekosystemet kring SBR att fungera på ett tryggt, säkert och effektivt sätt.

För att utveckla och fördjupa den goda och effektiva samverkan som skapats via SBR-samarbetet rekommenderar uppdragsmyndigheterna att förvaltning och utveckling av SBR-strukturen förläggs inom ramen för företagsdomänen, som är en utvecklad struktur med

¹⁹ International Financial Reporting Standards

bas inom grunddatadomänen företag. En framtida samverkan inom företagsdomänen kommer att ge ytterligare möjligheter att samordna förvaltning och utveckling av de allmänna begrepp och taxonomier som utgör en viktig grund för informationsutbyte enligt SBR. Sambandet mellan begreppet grunddatadomänen företag och den utvecklade tillämpning som omfattas av begreppet företagsdomänen förklaras mer i bilaga 3 - SBR.

Etableringen av företagsdomänen kommer även att bidra till ökad extern samverkan med intressenter kring SBR och Nordic Smart Government (NSG). Detta skapar i sin tur förutsättningar för ett ytterligare fördjupat samarbete och utvecklat informationsutbyte nationellt och mellan de nordiska länderna.

9 Bilagor

Bilaga 1 – Regeringsuppdrag – Uppdraget att utveckla tjänsten för digital inlämning av årsredovisningar m.m. för alla företagsformer

Bilaga 2 – Hemställan om att göra digital ingivning av årsredovisning obligatorisk för aktiebolag

Bilaga 3 – SBR – Standard Business Reporting slutrapport Diår